

Julkaisuvapaa 23.2.2007

TUORE POHJALAISTUTKIMUS NOSTAA ESIIN POHJALAISTEN NÄKEMYKSIÄ JA KOKEMUKSIA MIELENTERVEYDESTÄ

Suomen Lääkärilehdessä 23. helmikuuta julkaistaan kolme artikkelia, joissa tarkastellaan Pohjanmaa-hankkeen (Vaasan, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirit) alueella keväällä 2005 toteutetun mielenterveysaiheisen väestötutkimuksen tuloksia. Mielenterveyttä koskeva kyselytutkimus postitettiin 5000 satunnaisotannalla valitulle 15–80 –vuotiaalle pohjalaiselle. Kyselyllä pyrittiin selvittämään pohjalaisten kokemuksia ja näkemyksiä mielenterveydestä, etenkin masennuksesta. Vastausprosentti oli noin 55 %. Kysely toteutettiin Stakesin, Helsingin yliopiston, Åbo Akademi i Vasan sekä kolmen sairaanhoitopiirin yhteistyönä. Kysely tukee Pohjanmaa-hankkeen ja Pohjalaisten masennustalkoiden toteuttamista.

Masennus on Pohjanmaalla yleistä ja hoitoon hakeutuminen vähäistä

Jyrki Tuulari, Esa Aromaa, Kjell Herberts, Kristian Wahlbeck

Tutkimuksessa selvitettiin masennustilan oireiden esiintyvyyttä 12 kuukauden aikana. Saatujen tulosten perusteella masennusoireiden esiintyminen on tavallista myös Pohjanmaalla ja joka kymmenes vastaajista on potanut diagnostiset kriteerit täyttävää masennustilaa viimeksi kuluneen vuoden aikana. Tutkimuksen mukaan masennus on selvästi yleisempää naisilla (12,1 %) kuin miehillä (8,4 %). Myös hoitoon hakeutumisessa havaittiin selviä eroja sukupuolten välillä, sillä miehistä vain 24 % ilmoitti käyttäneensä terveyspalveluja mielenterveysongelmien takia. Vastaavasti naisista 40 % ilmoitti hakeutuneensa hoitoon. Hälyttävintä masennuksen esiintyvyys on kuitenkin nuorten ja nuorten aikuisten keskuudessa: 15–20 –vuotiaiden ikäryhmässä jopa 17 % raportoi masennuksesta.

Perusterveydenhuollon rooli masennuksen hoidossa vastaajille epäselvä

Esa Aromaa, Jyrki Tuulari, Kjell Herberts, Kristian Wahlbeck

Pohjalaisten käsitys mielenterveysongelmista toipumiseen on väestötutkimuksen mukaan varsin myönteinen, sillä 80 % vastaajista ajattelee, että mielenterveysongelmista voi parantua. Tutkimuksessa selvitettiin pohjalaisen väestön suhtautumista masennukseen ja mielen hoitamiseen esittämällä vastaajille väittämiä mielenterveysongelmista ja masennuksesta. Mielenterveyden häiriöihin liittyy edelleen paljon ennakkoluuloja. Esimerkiksi yli 60 % vastaajista pitää mielenterveysongelmista kärsiviä arvaamattomina ja 67 % arvelee työsuhteen vaarantuvan, jos työnantajan tietoon tulee ongelmien mielenterveydellinen luonne. Omassa masennuksessa yhdeksän kymmenestä kääntyisi ensin perheen tai sukulaisten puoleen avun haussa, ammatillista apua haettaisiin ensisijaisesti psykiatrisesta avohoidosta. Masennuslääkkeiden sijasta moni pohjalainen luottaa lisäksi mieluummin erilaisiin itsehoitokeinoihin.

Kansalaiset tukevat ehkäisevää mielenterveystyötä

Ulla Aspvik, Irma Kiikkala, Antero Lassila

Vastaajilta kysyttiin avoimella kysymyksellä ajatuksia ja mielipiteitä mielenterveydestä ja mielenterveyspalveluista. Nykyisen palvelujärjestelmän ongelmakohdiksi nähtiin hoidon vaikea saatavuus, ongelmat jatkohoidossa sekä potilaan ongelmien vähättely. Myös masennuksen tunnistamista perusterveydenhuollossa pidettiin puutteellisena. Vastaajien mukaan ongelmat olisivat

korjattavissa turvaamalla hoitosuhteen jatkuvuus, hyvät potilas–lääkäri/hoitaja -suhteet sekä puuttumalla ongelmiin varhaisessa vaiheessa. Tärkeintä vastaajien mielestä on kuitenkin parantaa mielenterveysongelmien varhaista tunnistamista esimerkiksi neuvoloissa, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollossa sekä työterveyshuollossa. Palvelujen lisäämistä pidettiin ensisijaisena erityisesti avohoidossa. Myös tuettua asumista, tukihenkilötoimintaa ja muuta järjestettyä sosiaalista toimintaa olisi lisättävä syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Lisätietoja:

Jyrki Tuulari: jyrki.tuulari@epshp.fi 044–415 3164

Esa Aromaa: esa.aromaa@vshp.fi 040–543 3026

Ulla Aspvik: ulla.aspvik@kpsHP.fi 044–7232306

Kristian Wahlbeck: kristian.wahlbeck@stakes.fi, 0400 659101

Artikkelit ovat kokonaisuudessaan saatavissa tiedotusvälineiden edustajien käyttöön Vaasan mielenterveystyön osaamiskeskuksesta: Maiju Seppälä, maiju.seppala@vshp.fi, puh 06–323 1734

Kyselytutkimus 2005: <http://www.stakes.fi/pdf/mentalhealth/KyselylomakePohjanmaa.pdf>